11282

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
Շրջակա միջավայրի նախարար
Հակոբ Սիմիդյան

«11»10 2024թ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 213-24

Նախաձեռնող՝ **«ՎԱՅՔ ՃՇՇ» ՓԲԸ**
Վայոց ձորի մարզ, Զառիթափ գյուղ 23-րդ փողոց, 2 շենք

Գործունեությունը՝ Ջերմուկի ԱԿԽ-ի երևակման 3-րդ տեղամասի սահմաններում նախատեսվող օգտակար հանածոյի արդյունահանման նպատակով երկրաբանական ուսումնասիրություն
Վայոց ձորի մարզ

Առդիր՝ 4 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 213 - 24

«11» հոկտեմբերի **2024թ.**

Վայոց ձորի մարզի Ջերմուկի ԱԿԽ-ի երևակման 3-րդ փեղամասի սահմաններում նախատեսվող օգտակար հանածոյի արդյունահանման նպատակով երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Նախաձեռնող՝	«ՎԱՅՔ ՃՇՇ» ՓԲԸ
Փաստաթղթի տեսակը՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն «Բ» կատեգորիա
Տեղադրման վայրը՝	Վայոց ձորի մարզ, Ջերմուկ համայնք, Գնդեվազ բնակավայր

Ներածական մաս. «ՎԱՅՔԻ ՃՇՇ» ՓԲԸ-ի կողմից նախատեսվում է ՀՀ Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունից ստանալ օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով երկրաբանական ուսումնասիրությունների թույլտվություն Վայոց ձորի մարզի Ջերմուկի ավազակոպճային խառնուրդի հանքավայրի 3-րդ տեղամասում երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքներ իրականացնելու նպատակով:

Նախատեսվող գործունեությունը, համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» (ՀՕ-150-Ն) օրենքի՝ 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 2)-րդ կետի «ա» ենթակետի, դասակարգվում է «Բ» կատեգորիայի գործունեության տեսակների ցանկում:

Նկարագրական մաս. Վայոց ձորի մարզի Ջերմուկի ավազակոպճային խառնուրդի հանքավայրի 3-րդ տեղամասը գտնվում է Վայոց ձորի մարզի Ջերմուկ համայնքի Գնդեվազ բնակավայրի վարչական շրջանում, բնակավայրից 5,8 կմ հարավ-արևմուտք: Բնակավայրի հետ կապն իրականացվում է գրունտային և ասֆալտապատ ճանապարհներով: Ջերմուկ քաղաքից տեղամասը գտնվում է 14 կմ հարավ-արևմուտք, Հ42 մայրուղուց հեռավորությունը կազմում է 0.3 կմ: Շրջանի հիմնական ջրատարը Արփա գետն է, որի ձախակողմյան վտակներից են Դարբը, Սարավանը, Ամուլգետը, որոնք շրջանում ձևավորել են խորը ձորեր և կիրճեր: Տեղամասը հարուստ է քաղցրահամ և հանքային աղբյուրներով: Հայցվող տեղամասը անմիջական կապ ունի Արփա գետի հետ, քանի որ գտնվում է նրա այլուվիալ նստվածքների շրջանում: Հայցվող տեղամասի սահմանը Գետից գտնվում է 7 մ հեռավորության վրա: Որոտան-Արփա հիդրոտեխնիկական կառույցը գտնվում է հայցվող տեղամասից 11.5 կմ հեռավորության վրա: Հեր Հերի ջրամբարը գտնվում է հայցվող տեղամասից 19 կմ արևմուտք, ամուլսարի ոսկու հանքավայրից հայցվող տեղամասի հեռավորությունը 3.9 կմ է: Ջերմուկի ԱԿԽ հանքավայրի 1-ին և 2-րդ տեղամասերից գտնվում է համապատասխանաբար 180 և 70 մ հեռավորությունների վրա: Հայցվող տեղամասը զբաղեցնում է 2.37 հա մակերես:

Տարածքի ծայրակետերի կոորդինատները՝ ARMWGS-84 միասնական համակարգով հետևյալն են՝

1. X=8549058.6107 Y=4397663.3558
2. X=8549209.3557 Y=4397665.0166
3. X=8549244.6261 Y=4397758.6418
4. X=8549383.5670 Y=4397827.9053
5. X=8549365.1565 Y=4397856.3357
6. X=8549255.6776 Y=4397844.6743
7. X=8549215.3789 Y=4397827.6870

Համաձայն հաշվետվությամբ ներկայացված տեղեկատվության՝ հայցվող տարածքում ՀՀ բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերում գրանցված տեսակներ չեն դիտարկվել, բացակայում են հազվագյուտ էկոհամակարգերը: Հայցվող տարածքի մոտակայքում չկան բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ, պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձաններ, տարածքն անմիջական սահմաններ չունի ԲՀՊՏ-ների հետ:

Օգտակար հանածոյի մարմինը նախատեսվում է ուսումնասիրել հորատանցքերով: Հորատման աշխատանքները նախատեսված է իրականացնել սյունակային հորատումով ուղղահայաց տեղադիրքով: Հորատումը նախատեսված է կատարել 112 մմ տրամագծով կարծր համաձուլվածքի թագիկով: Անհրաժեշտ է ապահովել հանուկի առնվազն 90 % ելք: Նախատեսվում է հորատել 7 ուղղահայաց հորատանցք՝ յուրաքանչյուրը մինչև 5 գծ.մ խորությամբ: Հորատանցքերի ընդհանուր ծավալը կլինի 35 գծ.մ: Հորատվող ապարներն ըստ հորատելիության աստիճանի համապատասխանում են V և VI կարգերի: Հորատումը կատարվելու է Christensen CS14 Core Drill տիպի ինքնագնաց հորատող հաստոցով: Նախատեսվում է հորատող հաստոցի 7 տեղակայում և տեղահանում: Հորատման աշխատանքներն իրականացվելու են պայմանագրային հիմուքներով: Նախատեսվում է հետախուզվող տեղամասի շուրջ 5 հա մակերեսի վրա կատարել 1:1000 մասշտաբի տեղագրական հանույթ: Բոլոր հորատանցքերն ու ճանապարհները գործիքի օգնությամբ տեղադրվելու են տեղագրական քարտեզի վրա:

Պատճառաբանական մաս. Նախատեսվող գործունեության փորձաքննությունն իրականացվել է ՀՀ օրենսդրության պահանջներով: Հաշվետվության վերաբերյալ ստացվել են կարծիքներներ ներքին գործերի, առողջապահության, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություններից, Վայոց ձորի մարզպետարանից, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի նախարարության մասնագիտացված ստորաբաժանումներից, որոնք դիտարկվել են փորձաքննական գործընթացում: Փորձաքննության գործընթացում Վայոց ձորի մարզի Ջերմուկ համայնքի Գնդեվազ բնակավայրում ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կազմակերպվել և անցկացվել է հանրային քննարկում: 2-րդ հանրային քննարկման ընթացքում բարձրացվել են հարցեր, որոնք վերաբերել են հայցվող տարածքի տեղադիրքի, զբաղեցրած տարածքի և Արփա գետից հայցվող տարածքի գտնվելու հեռավորության վերաբերյալ անճշտություններին: Նշված դիտողությունները փորձաքննության գործընթացում ներկայացվել են նաև ընկերությանը՝ լրամշակումներում հաշվի առնելու նպատակով, սակայն լրամշակված տարբերակը ընկերության կողմից լիազոր մարմնին է ներկայացվել թերի լրամշակված: Փորձաքննության գործընթացում վեր են հանվել հետևյալ հիմնավորումները, որոնք հիմք են հանդիսացել եզրակացության կազմման համար.

Փորձաքննական հիմնավորումներ

1. ներկայացված փաթեթում առկա է հակասող տեղեկատվություն հայցվող տարածքի կոորդինատների, մակերեսի վերաբերյալ (հայտում և ծրագրում նշված է նախատեսվում

է հետախուզվող տեղամասի շուրջ 5 հա մակերեսի վրա կատարել տեղագրական հանույթ, հայցվող տեղամասը զբաղեցնում է 2.37 հա մակերես, սակայն համայնքի ղեկավարի նախնական համաձայնության գրությամբ և առաջին հանրային քննարկման ընթացքում հայցվող տարածքը ներկայացվել է 2.22 հա մակերեսով, ինչը չի լրամշակվել նախաձեռնողի կողմից:

2. «4.6 Հողեր» ենթաբաժնում բացակայել է հայցվող տարածքի հողային ռեսուրսների աղտոտվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը:
3. ՇՄԱԳ-ում հիմնավորված չի եղել ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների իրականացման համար նախատեսված գումարի չափը:
4. Գործունեության տարածքը համադրվում է կարմիրգրքյան տեսակների աճելավայրերի հետ և ըստ ներկայացված կոորդինատների՝ տարածքը Արփա գետի հունից գտնվում է 7 մետր հեռավորության վրա: Նշված տեղեկատվությունը ճշտելու համար ընկերությանն առաջարկվել է ՇՄԱԳ-ը ներկայացնել նաև Գիտությունների ազգային ակադեմիա՝ գիտական-մասնագիտական դիրքորոշում ստանալու նպատակով, ինչը չի արվել Ընկերության կողմից:
5. «6.3. Ջրային ռեսուրսներ» բաժնում նշված տեղեկատվության համաձայն՝ «Հայցվող տեղամասն անմիջական կապ ունի Արփա գետի հետ, քանի որ գտնվում է նրա ալյուվիալ նստվածքների շրջանում և հայցվող տեղամասի սահմանը գետից գտնվում է 7 մ հեռավորության վրա», սակայն ՇՄԱԳ-ում նշվում է, որ հորատանցքերը գտնվում են 16-33մ հեռավորության վրա և հայցվող տեղամասում իրականացվելիք երկրաբանական աշխատանքները չեն կարող ազդել ջրային ռեսուրսների վրա: Ջրային օրենսգրքի 1-ին հոդվածով սահմանված են ջրաէկոհամակարգերի պահպանման գոտիներ, մասնավորապես՝ ջրապահպան գոտի, որը ջրային ռեսուրսների աղտոտումը և հյուծումը կանխելու, ինչպես նաև բարենպաստ ջրային ռեժիմ ապահովելու նպատակով սահմանված տարածք է, որը ենթակա չէ մասնավորեցման և առգրավման, իսկ համաձայն ՀՀ կառավարության 20.01.2005թ. «Ջրաէկոհամակարգերի սանիտարական պահպանման, հոսքի ձևավորման, ստորերկրյա ջրերի պահպանման, ջրապահպան, էկոտոնի և անօտարելի գոտիների տարածքների սահմանման չափորոշիչների մասին» N 64-Ն որոշման՝ ջրապահպան գոտիների տարածքները սահմանվում են մինչև 32 մետր երկարությամբ շերտի տեսքով, քանի որ հայցվող տարածքը գտնվում է Արփա գետի ողողահունում և ընդգրկում է գետի ջրածածկվող տարածքներ, ջրապահպան գոտիներ, ջրաէկոհամակարգերի սանիտարական պահպանման տարածքներ, որոնք իրենց բնական վիճակով ենթակա են պահպանման՝ որպես էկոլոգիական համակարգեր, հետևաբար հայցվող տարածքի հողերի ընդերքօգտագործումը կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ և բնապահպանական ռիսկեր առաջացնել ջրային համակարգերի, հոսքի ձևավորման գոտիների, ինչպես նաև Արփա գետի ջրի որակի և քանակի վրա:

Հիմք ընդունելով ՀՀ ջրային օրենսգրքի 99-րդ հոդվածի և ՀՀ կառավարության 20.01.2005թ. «Ջրաէկոհամակարգերի սանիտարական պահպանման, հոսքի ձևավորման, ստորերկրյա ջրերի պահպանման, ջրապահպան, էկոտոնի և անօտարելի գոտիների տարածքների սահմանման չափորոշիչների մասին» N 64-Ն որոշման պահանջները և հաշվի առնելով, որ Վայոց ձորի մարզի Ջերմուկի ԱԿԽ-ի երևակման 3-րդ տեղամասի սահմաններում նախատեսվող օգտակար հանածոյի արդյունահանման նպատակով երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացումը ջրային ռեսուրսի, գետային էկոհամակարգի և բնական կառուցվածքների հավասարակշռության խախտում, ուստի գործունեության իրականացումը նպատակահարմար չէ:

ՀՀ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ENVIRONMENTAL EVALUATION CENTER OF THE MINISTRY OF NATURE PROTECTION OF RA
ՀՀ ԵՐԵՎԱՆ
ՓՈՐՁԱՓՐՈՍԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ЗАКЛЮЧЕНИЕ
EXPERT CONCLUSION
COMMISSION OF EXPERTS

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ

Հաշվի առնելով վերը նշված փորձաքննական հիմնավորումները «ՎԱՅՔ ՃՇՇ» ՓԲԸ-ի կողմից փորձաքննության ներկայացված Վայոց ձորի մարզի Ջերմուկի ԱԿԽ-ի երևակման 3-րդ տեղամասի սահմաններում նախատեսվող օգտակար հանածոյի արդյունահանման նպատակով երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է բացասական եզրակացություն:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն՝ Խաչիկ Մարտիրոսյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի տեղակալ՝ Հերիքնազ Մկրտչյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի գլխավոր մասնագետ՝ Վարդան Հարությունյան